

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökök.

Szerkesztői iroda: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.

Előfizetési feltételek: Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petitsor első hirdetésnél 4 kr., többszöri-
nél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Uj-Szeged bekebelezéséhez.

A törvényjavaslattal, mely a múlt hó első napjaiban Uj-Szeged mezővárosnak szab. kir. Szeged város törvényhatóságába leendő bekebelezése iránt a kormány által az országgyűlés elé terjesztett, Torontálmegye területének olyan megváltoztatása czéloztatik, mely érdemes arra, hogy e lapok hasábjain felemlitessék.

Ismeretes megyénk közönsége előtt Szeged városnak azon törekvése, hogy Uj-Szeged területe saját törvényhatóságába olvasztassék. Tíz év alatt, vagyis 1869-től maig három ízben tett kísérlet Szeged város az egyesítés iránt, s mindannyiszor eredménytelenül. Kérvényeit, melyeket e tárgyban 1869, 1873. és legutóbb 1877. évben az országgyűlés elé terjesztett, a kormány mindannyiszor leküldötte Torontálmegyének, a megye pedig Uj-Szeged közönségnek véleményes jelentés végett. A válasz úgy a megye, mint a község részéről mindannyiszor egyhangú tiltakozás volt az egyesítés ellen. Ez a kormányt arra indította, hogy Szeged város kérelmének teljesítését megtagadja. Két év múlt el a legutolsó egyesítési kísérlet óta, és nem csodálunk, ha azt állítjuk, hogy már Szeged is lemondott a reményről, hogy Uj-Szeged valaha Szeged törvényhatóságába bekebelezessék. És ime egészen váratlanul, sőt az érdekelt törvényhatóságok megkérdése nélkül, maga a kormány terjeszti be a helyi érdekű, de azért nem kevésbé fontos javaslatot az iránt, hogy Uj-Szeged Szeged városával egyesíttessék.

E javaslat, jóllehet általa Szeged városának régi óhaja indult teljesedésnek, Szegeden nem keltett valami nagy örömet. Még a helyi lapok sem szólnak róla bővebben. Torontálmegyében pedig, jóllehet egy községet és egy a Tisza által vont természetes és történeti határt vesszünk el, nem okozott felindulást; még maga Uj-Szeged községe sem szólalt fel a bekebelezés ellen. E rendkívüli tüneménynek oka nem lehet más, minthogy a kormány határozott szándékával állunk szemközt, melyet, mert törvényes alapon nyugszik, megváltoztatni nem áll hatalmunkban.

Ugyanis az 1871. évi XVIII. t. cz. 139. §., ha nem is bőven, de világosan szól az eshetőségről, két külön törvényhatóság területén fekvő községek egyesítése iránt, ami azonban csak törvényhozási uton eszközözendő átkebelezés után történhetik meg. Nem is czélja e soroknak a szándékolt egyesítés ellen a megyében agitálni. Meg vagyunk győződve, hogy valamint a megye hallgatagon, s a legjobban érdekelt Uj-Szeged nyíltan belenyugodtak a törvényjavaslata, úgy képviselőnk is, a törvényjavaslat tárgyalása alkalmával, nem fognak felszólalni az egyesítés ellen. Méltányolnunk kell a jóakaratu törekvést, melyet a kormány a márcziusi katasztrófa által rombadólt Szeged újratemetése iránt tanúsít! Az alföld metropolisának, a romjából kiemelkedő Szegednek rekonstrukciója csak akkor lesz és lehet tökéletes, ha Uj-Szeged területe, a mely különben is 1836 óta a kincstárral történt csere folytán Szeged városnak magán birtokát képezi, Szegeddel egyesíttetik, annak hatósága alá helyeztetik, s ezáltal elháríttatnak a nehézségek, melyek hosszú időn át akadályai voltak a magyar alföld forgalmi emporiumának.

Midőn tehát ezek után fölöslegesnek, sőt indokolatlannak tartunk minden kísérletet az egyesítés megállítására, nem mulaszthatjuk el, sőt kötelességünknek

tartjuk országos képviselőink figyelmét felhívni azon kérvényre, melyet Uj-Szeged mezőváros képviselője a törvényjavaslat benyújtása alkalmából a képviselőház elé terjesztett.

Volt alkalmunk betekinteni Uj-Szeged ezen kérvényébe, az ott kifejezett aggályokat osztjuk, az uj-szegediek kérelmét nemcsak méltányosnak, de igazságosnak is tartjuk. Tagadhatlan, hogy Uj-Szeged anyagi viszonyai eddig a legrendezettebbek valának. Közigazgatása a törvény rendeltének megfelelő, de egyszerű volt, s költségei az eddig fizetett 15 százalék pótdóval bőségesen voltak fedezve. Ennek ellenében Szeged milliókra menő adóssággal van terhelve, a mely az ideai árvíz folytán még növekedni fog. S hogy ezen adósság nagy vagyonával arányban nem áll, kitűnik abból is, hogy Szegeden a községi pótdó már 80%-ra emelkedett! Igazságtalan volna Uj-Szeged lakóit, kik jobbára halászból és kertészkedésből élnek, egyszerre oly óriási adósság és teher részesévé tenni, melynek sulya alatt okvetlenül lerokkodnának. Ezenkívül nem szabad figyelmen kívül hagyni azon körülményt sem, hogy Szeged lakói a nagy teher fejében élvezik a közevet, vízvezeték és légszuszvillágítás előnyeit, míg Uj-Szeged mindezt az egyesítés után is nélkülözni lesz kénytelen.

Most, midőn közel állunk ahhoz, hogy Uj-Szegedet Torontálmegye kebeléből kibocsássuk, helyesen járunk el, sőt kötelességet teljesítünk, midőn a törvényjavaslat tárgyalásának küszöbén felhívjuk képviselőink és az országgyűlés figyelmét Uj-Szeged kérvényére, melyben kifejezést ad az egyesítéssel járó aggályainak.

Az 1871. évi XVIII. t. cz. 137. §. és az ezt kiegészítő 1876. évi V. t. cz. 47. §. határozatlan kimondják, hogy községek egyesítése esetén azok vagyonának egyesítése iránt egység kísérleendő meg, mely ha nem sikerül, az ezentul is úgy a birtoklás mint használat tekintetében elkülönítve kezelendő. Pártolásra méltó tehát Uj-Szeged kérelme, hogy a szándékolt egyesítés alkalmából keressen a magas kormány módot arra nézve, miszerint Uj-Szeged községe az egyesítés dacára Szeged város eddigi adósságaitól menten maradjon, s a kizárólagos városi közköltségekben az eddigi arány szerint részesüljön mindaddig, míg az egyesülő községek cselekvő és szenvedő vagyonai állapotának constatalása után a közterhek miként való viselésének aránya is végleg megállapíttatik.

Erre befolyjni Torontálmegyének Uj-Szeged irányában elengedhetlen kötelessége. Nem több, nem kevesebb! B. K.

N.-Beeskerek, november 12-én.

A képviselőház múlt heti vitáját a magyar állam polgárságról szóló törvényjavaslat tárgyalása képezte. — Ezt annál inkább is jónak látjuk olvasóinkkal megismertetni, mivel ez képezi összességét azon jogok és kötelességeknek, melyek valamelyik állam honosait az új állammal szemben illetik. Legfontosabb a jogok között a politikai jogok gyakorlata, a kötelességek között pedig a védkötelesség. Az iránt, hogy miféle jogai és kötelességei vannak a magyar állam polgárainak, már számos törvényekben intézkedett a magyar törvényhozás, de nem volt még törvény arra, kiket kell magyar állampolgároknak tekinteni, kik gyakorolhatják a jogokat és kikről követhető a kötelességek teljesítése; hogy szerzetheti az idegen a magyar állampolgárságot és hogy vesztethi azt a magyar el. Ezen hiányokat akart segíteni a kormány, midőn a fent nevezett törvényjavaslatot a képviselőház elé terjesztette. Régi törvényeinkben van arról

szó, hogy ünnepélyes honfűsítés által idegen megszerezheti a magyar honpolgárságot, de miután ehez nemcsak királyi jóváhagyás, hanem még a honfűsítésnek törvénybe való iktatása és 2000 db. arany díj lefizetése kívánatik meg, világos, hogy a mai forgalom közepette ezen nehézkes mód elavult. Azért már régebben lábra kapott az idegenek hallgatóság befogadása oly formán, hogy a városi polgárok az adófizetők közt helyet nyertek. — Ujabbán az alkotmány visszaállítása óta a belügyminister vette föl az idegeneket a magyar állampolgárság kötelekébe.

A törvény hatályon kívül helyezvén a most említett régi gyakorlatot is; az állampolgárság elnyerésére és elvesztésére vonatkozólag részletesen következőleg intézkedik:

Mindenekelőtt kimondja, hogy a magyar szent korona összes országaiban az állampolgárság egy és ugyanaz, hogy tehát sem Horvátországban, sem a polgárosított katonai végvidéken nem létezik más állampolgárság, mint a magyar. Azután átér a törvény azon intézkedésekre, melyek az állampolgárság megszerzésére vonatkoznak. Kimondja, hogy minden magyar embernek törvényes és minden magyar nőnek törvénytelen gyermeke, habár külföldön is születtek, magyar honpolgárnak tekintendő. A magyar állampolgárság megszerzésének ezen módja bővebb szabályozást nem igényel, valamint az sem, hogy ha magyar embernek törvénytelen gyermeke törvényes sítetik, ez is megnyeri a magyar állampolgárságot ép úgy, mint azon idegen nő, a ki magyar állampolgárhoz megy férjhez. A családban tehát mindig a családfő állampolgársága az irányadó.

A mai élelm forgalom mellett azonban igen gyakran fordul elő, hogy idegenek bejónnek Magyarországra s itt letelepednek. Ha ezek jóra való emberek, akkor saját érdekünkben áll azokat Magyarországhoz lehetőleg szorosra fűzni az által, hogy őket a magyar honpolgárok közé felvesszük, honosítjuk. Itt azonban arra kell ügyelni, hogy csak olyanok vétessenek föl, a kiknek nemcsak szándékuk, hanem elegendő tehetségük és értékük van, hogy Magyarországot jóléteinek és üdvének előmozdításán sikeresen közreműködhesenek. — Azért ezen törvény azon idegentől, ki a magyar honpolgárságot elnyerni óhajtja, megkivánja a többi közt annak kimutatását is, hogy valamely belföldi község kötelekébe fel van véve, illetőleg felvétele a község által kilitásba helyeztetik, hogy a belföldön öt év óta megszkaitás nélkül lakik, hogy feddhetlen előéletű, hogy bir annyi vagyonnal vagy oly keresetforrással, a melyből lakása helyének körülményeihez képest magát és családját eltarthatja, s hogy végre az adózók lajstromába öt év óta be van vezetve. Ily feltételek mellett holmi jött-ment emberek nem fognak a magyar állampolgárok közé beforakodni. A családfő honosításával az egész családja, neje és leszármazói nyerik a magyar honoságot.

Intézkedik továbbá a javaslat arról, hogy lehet a magyar állampolgárságot elveszteni? Itt első sorban az elbocsátás. A mai felfogás szerint mindenkinek jogában áll hazáját elhagyni és kivándorolni. A ki tehát ekép megszkaitja a kapcsolatot, mely őt Magyarországgal összeköti, azt már nem lehet magyar állam polgárnak tekinteni és erre nézve a legcélszerűbb, ha magyar állampolgársága megszüntnek mondatik ki. — A törvényjavaslat szerint tehát mindenki kérheti elbocsátását a magyar állam kötelekéből. — Nehogy azonban ezáltal akárki kötelességei alól menekülhessen, ki kell az elbocsátást kérőnek mutatni, hogy katonai kötelezettség alatt nem áll, hogy állami és községi adóval hátralékban nincs, hogy végre nem áll Magyarországon ellene elrendelt büntető vizsgálat, ugy büntető ítélet ellene nem hozottat.

A hatóságok azonban kérelem nélkül is kimondhatják valakire, hogy magyar honpolgárságot elvesztette, ha az illető külföldön tartózkodik és a hazatérés végett hozzá a hivatalos hírlapban intézett felszólítás után egy év alatt Magyarországra vissza nem tér, vagy pedig ha engedély nélkül külföldi állam szolgálatába lép s felszólítás mellett sem hagyja azt el. Mindkét esetben a magyar állampolgárság elvesztése a haza iránti kötelességek megszegésének büntetése.

Azokra nézve pedig, kik a magyar állam polgárság mellett más államnak is polgárai, kimondja a törvény, hogy csak addig tekintendők magyar állampolgároknak, míg magyar állampolgárságukat a törvény értelmében el nem vesztették. Magyar állampolgároknak tekintendők végre azok is, a kik Magyarországot területén a jelen törvény hatályba lépte napjáig tíz év óta megszkaitás nélkül habár több helyen laktak s valamely belföldi községben az adózók lajstromába be vannak vezetve, ha csak a jelen törvény hatályba lépte napjától

számítandó egy év alatt nem igazolják, hogy idegen állampolgárságukat fentartották. Ennek kimondása egyrészt azért szükséges, hogy az eddigi ingatag állapotnak valahára vége legyen, másrészt pedig azért, hogy olyanok, kik hosszabb időn át élvezték a magyar állampolgárok jogait, ne menekülhessenek, a mikor nekik tetszik a kötelességek teljesítése elől azon egyszerű kijelentéssel, hogy ők idegen állampolgárok. Ezzel röviden kimerítettük ezen törvény fontosabb intézkedéseit.

A szerb vasuti csatlakozás.

II. Közlemény.

Eu nem tartozom azok közé, a kik a Lónyai ministeriumot, mert a budapest-zimonyi vasut tervét felfedezte és eszmejét terjesztette, azzal gyanúsították, hogy ezzel konczra való gondoskodott; de még azok közé sem tartozom, a kik a nagy-beeskereki vasutert rajongnak, mert én azt tartom, hogy a vasut a nagy-beeskereki kereskedést megoszlja, s ezzel Nagy-Beeskerek inkább vesztenek, mint nyerne. Ne véleje tehát senki, hogy én ily gyanúsításokra legkisebbit is építek, vagy „pro domo mea” beszélek, vagy pedig az osztrák állam vasuti társaság malmára, mely, mint minden ismerősöm tudja, semmi összeköttetésem sincs, hajtom a vizet, midőn hazánk fiát figyelmeztetem, hogy mielőtt ezen fontos nemzetközi vaspályára nézve véglegesen határoznak, tegyék a lehetőleg legbehatóbb tanulmányuk tárgyává nem azt: vajjon a budapest-zimonyi vasutat Halasnak, Szabadkanak vagy Kalocsának, Zombornak vigyék-e, hanem azt: vajjon nem jobb volna-e azon, hogy a szerb kormány a belgrád-zimonyi csatlakozástól elállt, inkább egész készséggel kapva kapni, mint azt erőltetni és ezen csatlakozás helyett a Morava völgyét fogadni el; vagyis nem volna-e Budapestre is előnyösebb a gróf Mikó vasuti programjában előnyösnek ismert, gróf Andrásy minister által annyiszor hangoztatott, sőt Tisza Lajos közlekedési minister által a törvényhozásnál javaslatba is hozott nagy-kikinda-pancsovai pálya tervéhez vissza térni, mint ezt a budapest-zimonyival cserélni fel; jelesen pedig a mérlegbe kell vetni:

1-ször. Vajjon a belgrád-zimonyi csatlakozással nem lehet-e attól tartani, hogy Belgrád a konstantinápolyi, saloniiki és Bécs közötti keleti forgalom központjává fog válni és ezzel Budapestet a világ kereskedelemben túlszárnyalni? T. i. a forgalomnak vannak természetalkotta, sőt csakis földrajzi, hogy — ugy mondjam etappe-jei — melyek, hogy ilyennekké váljanak, csak mesterséges lendítésre várnak. S Belgrádot tekintve, valóban megfontolást érdemel, vajjon — jelesen azon körülmény, hogy Budapest Bécshez közel, Konstantinápolytól pedig távol esik, Belgrád ellenben Konstantinápolyra nézve sokkal megfelelőbb, mert arányosabb távolságu fekvéssel bír; továbbá azon körülmény, hogy Budapest mellett csak is a Duna, míg Belgrád a Dunain kívül a Száva forgalmát is dominálja — nem szolgál-nak-e a Duna legkifejtettebb pontján fekvő Belgrádnak oly előnyére, hogy a vasuti csatlakozással idővel Budapestnek hátra kell maradnia, Belgrádnak pedig épen ennek rovására emelkednie: holott Budapestnek a Morava völgyi csatlakozásnál ilyen versenytárstól nem kellene tartania, sőt azzal, hogy ezen csatlakozás a belgrádinál a kelet felé közelebb esik, a belgrádi előtt azon előnnyel is bír, hogy ha minden kerékfordulással rajta Konstantinápolyt, mint akár mily más pályán hamarabb érjük el, akkor mind az éjszakanyugati Európa, p. o. stettini, kieli, stockholmi stb., mind a nyugoti Európa, például párisi, londoni stb. utazó és áru bizonyosan ezen utat választja, és pedig nem csak a déli vasutat és a Taly Emil által a déli vasutat versenytársul ajánlott dunántúli, hanem a Duna és Tisza közötti budapest-zimonyi pálya elvűt is.

2-ször. Hogy a budapest-zimonyi mintegy 40 geogr. mérföldre terjedő pálya és annak dunai és szávai hidjai legalább 40 millióba kerülnének, mely összeget vagy az államnak, ha ez akarná építeni, kellene előteremtenie, vagy pedig a vállalkozónak biztosítania; holott a n.-kikinda-pancsovai csak 15 mérföldre terjedő pályát és ennek dunai hidját az osztrák állami vasut társaság — legalább az eddigi hírek szerint — minden garancia nélkül építené, hogy tehát igenis megfontolni való.

3-ször. Vajjon nemzetgazdasági helyesíthető-e, hogy egy oly állam, mely éppen vasuti politikája folytán is adósságokkal csaknem túlterelve, napi életét is csak deficitekkel tartja fel, mint a mienk, negyven milliónyi uzsorával határos kölcsönt öljön egy oly vállalatba vagy biztosítson egy oly vállalatot, mely nemcsak nem nyereszkedő, de mégcsak nem is jövedelmező, csak azért, hogy a szer-

biat vasutakkal csatlakozhassék akkor, mikor ezen csatlakozás minden költsége vagy biztosítás nélkül úgy kinalakozik, hogy csak akarnia kell. Még csak nem is jövedelmez, mondom — mert jöllehet ezen vonal jövedelmezőségére nézve idővel nemzetközi pályáink legkedvezőbb egyikének ígérkezik, és ezért e vonal kiépítésének sürgetése — mihelyest csatlakozás létesül — csakugyan napirenden is lesz, de igenis könnyen előrelátható, hogy az ezen jövedelmezőség bekövetkezéig a Dunán sok víz fog lefolyni, mint már folyik a fumei és az erdélyi pályák létesítése óta és szinte folyni fog még sokáig ezek jövedelmezőségéig. Azonban a fumei és erdélyi vasutak kényes-pályák, melyek építése politikai elkerülhetlen szükségesség volt, és csak akkor létesülnek, ha azokat mi magunk saját veszélyünkre építjük, vagy más által biztosítás mellett építjük: így most kénytelenek vagyunk és még sokáig kénytelenek fogunk lenni azok terhes ígáját viselni, pedig ezen pályák más népességű aránylag hasonlíthatatlanul műveltebb vidékeken futnak, mint a szerb, bolgár és török vaspályák vezetni fognak, és a fumei és erdélyi pályák már egészen kiépítve is vannak, míg a kérdéses szerb, bolgár és török pályáknak Konstantinápolyig való elkészítésével, sőt Bassoráig való elkészítésével sem lesznek arra, hogy a csatlakozási pályának a fen értelemmel idővel jövedelmezőséget elérje egészen kiépítve, már pedig az ígérkező jövedelmezőség csak akkor várható, ha e keleti pálya az indiaival való csatlakozást eléri, sőt ekkor is mint mindjárt látni fogjuk, csak egy részben addig a mi pályánk csakis annyi jövedelmre számíthat, a mennyit a Konstantinápolyi való forgalom nyújthat, mely forgalomban velünk az oláh, erdélyi és orsovai pályák is, osztoznak. Azon vidék egész népessége, t. i. melyen ezen pálya Belgrádtól Konstantinápolyig fut, semmi szükségét nem ismer, mint a melyet maga fedezhet, s ezért csakis annyit tesz, a mennyire magának szüksége van; sem nem víz ki, sem nem hoz be semmit. A forgalom tehát csak arra szorítkozhat, a mit Konstantinápolyba vagy Konstantinápolyból szállítanak mindaddig, míg az Indiába való közlekedés valamikor létre is jöved és akkor szinte még e forgalomnak is fejlődnie kell, hogy annak eszközeit jövedelemmel jutalmazza. Ehez a szuez-csatornai forgalom fejlődése — minthogy az egyszerre Indiát magában kiépült és azon közlekedés, mely addig a jó remény foka körül Kelet-Indiába vezetett, egyszerre feljött fordult — nem is hasonlítható, mert a szuez-csatornai forgalom egyszerre verseny nélkül volt, holott ezen vízi út most és mindaddig versenyezni fog a vaspálya útjal, meg csak a forgalom a fejlődés azon fokára nem ér, hogy mind a két út személy és áru szállítással folyást elfoglalva legyen. Igenis előre látható tehát, hogy a mi szerb csatlakozási pályánk jövedelmezősége csak idővel áll be és eddig — mint épen mondom — és kiki beláthatja, aki akarja, csakugyan sok víz fog lefolyni a Dunán és így előre látható az is, hogy addig ezen pálya csak új és újabb deficitet haritana budgetünkre; legalább is addig, mikor az osztrák állami vasut társaság szerződése lejár; tehát legalább addig, mikor ezen pálya, ha azt az osztrák államvasuti társaság építi, ugys magától ingyen az önköltségek és a nélkül, hogy annak súlyát időközben valamilyen éreztük volna; ez pedig a mi budgetünkre nézve annyi, mintha az osztrák állami vasut társaság szerződése lejáratának határideje épen ma telnék le, mert egy nemzet életében 60-70 év még annyit sem tesz, mint egy ember életében egy nap, és így egy nemzet várakozása 60-70 évig még annyit látnak sem igényel, mint az ember sokszor egy napig várakozva tőr. — Ezekből már most ítéljük meg:

4-szer. Vajjon a budapest-zimónyi pálya a kikinda-pancsovaival szemben nem merő felesleges-e? vagyis: nem csupán fenyeztési pálya-e, melyet — ha fel is tesszük — hogy jövedelme a regie-t fedezni fogja, — bizonyosan a negyven millió „prelim affectionis“ uszorakodás kamatai vagy a biztosítás árán évenkénti milliókat deficitével fogunk jó ideig megfizetni, és ebben csak időjártaival könnyebbéget tapasztalni, de:

5-ször. Felesleges a budapest-zimónyi vasut épen maga a belgrád-zimónyi csatlakozással szemben is, miután tudva van, hogy az osztrák állam vasuti társaság 1872. évben engedélyt nyert arra, hogy Kikindáról Zimónyi szinte pályát jelölhessen ki, és az ezt akként, hogy a pályát a Dunán Torontálból Banovcezen vezetve át Zimónyig; ki is péczerte azon szándékkal, hogy annak kiépítésére is engedélyt nyerjen; el van tehát ebben a belgrád-zimónyi csatlakozás úgy érve, hogy nem vagyunk kénytelenek a budapest-zimónyi vasut létesítésére negyven milliókat áldozatot hozni csak azért, hogy abban gyönyörködhesünk, a mi nem is lehet nagy élvezet ha az egyensúly helyreállításának elvét, melyet már öt év óta folyást emlegetünk, komolyan túrtuk fel zászlóinkra, sőt oda jutnánk vele, hogy midőn mások okólnak kárunkon, mi még akkor sem tanulunk azokon. Mások okólnak — mondom — mert hisz nem olvassuk-e a szerbiai hivatalos lapokban, hogy a szerb kormány egyenesen minket állított mint retentő példát elő arra, hogy szerbia okavodjék könnyelmű pazar vasuti politikába ereszkedni.

6-ször. De nézzünk szemébe is azon érvelésnek, melyet a Lónyai ministerium e ter- vért rögtön felkaroló budapestiek, amint kitűnik, csakhogy még egy indóházal több legyen Budapesten, tehát merő partikularizmusból a budapest-zimónyi pálya eszméje mellett hirdettek és melyet most e pálya barátjai ter-

jesztenek. Egyik az, hogy ezen pálya nagyon jövedelmező fog lenni, mint ezt minden vasutnál eddig telelorokkal hirdetni szokták és ezután is mindig hirdetni fogják, és mink tan két, három pályánkat kivéve mindig megjártuk ily rajongókkal és amint fen a 3-ik pontban kimutatni könnyű volt — ha bele rantaunk — most is meg fogjuk járni, hogy a szédelés és lejtőjén tovább is gúnya legyünk még a bugyogós és bocksoros liputi államoknak is és sülyedjünk tovább meg tovább, míg a megérdemelt „perditio tua ex te Israel!“ utól nem ér. A második budapesti érvelés az a nagy szó, hogy az osztrák államvasuti társaság, ha a szerb csatlakozást is az nyerne, az egész keleti forgalmat monopolizálna, mely azonban csak azon egyszerű kérdésre: vajjon nem kellene-e azt óhajtani, hogy ez csakugyan így legyen, mint minden utódnak, ha csak nem örül, óhajtania kell, hogy előde a várt hagyatékot lehetőleg szaporítsa, vagy legalább értékesítse, önkényét el kell törpítnie; de éppen ennél fogva elég baj, hogy ezen nagy hangu monopolizálás csakis ráfogás, midőn szemünk láttára ime a romániai vasut az orsovaival és bazásiával máris osztozik, a szerb csatlakozási vasutal pedig akár a budapesti-zimónyi, akár a nagy-kikinda—pancsovi vagy nagy-kikinda-zimónyi legyen az, versenyezni fognak a bródi, novii, sőt — miután a Nyugat-Európa és konstantinápolyi közlekedésről van itt szó — még a brindizi is; mindenképpen felett azonban versenyez a Duna gőzhajózási társaság nemcsak a lincai, hanem a tiszai, szávai és drávi forgalmaival is; s versenyezni fog, mert minden vetelkedésen túl esett egész a világ végéig még ha vízőzón jón is, és pedig annyira, hogy éppen a budapest-zimónyi vonalon, ha létre jön, miután a gőzhajózási társaság a Duna és Tisza völgyeinek, továbbá a Ferencz-csatornától lefelé a Dunáig fekvő alsó Bácska, tehát a Bácskaság legdúsabb vidékei szállítására nézve a tért már rég elfoglalta, a budapest-zimónyi pályánál alig marad egyéb mintegy 10 □-mértföldnyi — amint tartják — a budai Szent Gellért hegyvel a tenger felett egy színvonalon fekvő Telecska vidékének termeke, de a melynek szállításában kivüle egy felől még az alföldi pályái is Bajmónál és a Ferencz-csatorna is Topolyán alól szinte részesülnek. Ennél fogva világos, hogy ezen második érvelés oly szembevetőleg hajánál fogva ide vonzolt „commentum opinionum“, hogy komolyan épen nem vehető és így szót sem érdemel. (Vége köv.)

Válasz a „pestmezei gyakorló orvosnak“.

Motto: Vouz-voulez la guerre, vouz l'aurez.

A „Torontál“ multikori számában egy levél jelent meg, mely ha nem is közvetlenül csekélységgel foglalkozik, a sorok közt olvasni nem tudó is a dorgálás és lezkeztetéssel határos ironikus atyai tanácsokat fedezheti fel abban. Ezen megtámadásra a következő tény szolgáltatott okot:

Dr. Plechl Szilárd megyei főorvos ur az „Állam orvos“ egyik számában rosszallást fejezi Dr. Bartschal és velem szemközt, mivel sajnos helytelenül olt olték és kirívó színvonalon írtak le; továbbá, mivel egy miniszteriális rendelet ellen, mely a házi gyógytárak összeadását, és csak 17 (mond tizenhét) darab lényegtelen szernek tartását engedélyezte. Először a gomba módra felszaporodó kuruzslókat, megemlítettük a rossz fizetést és annak többször előforduló nehézségeit, stb. stb. Mint mondom a t. főorvos ur ezért bennünket megtámadott, de egészen az illem korlátain belül. Kellemtelen meglepetésnek adott kifejezést a felett is, hogy mi panaszainkat egy német lapban közöltük.*)

En, ki dacára annak, hogy ez egyszer német lapban írtam (t. i. Dr. Bartsch collega iniciatívája után); továbbá dacára, hogy egy német szaklapot tartok: az „Állam orvos“ azon szamat mégis olvastam. És ha az irói viselkedés oly mérvben kinoszt volna, mint egy némely embert, ezen cikkre feleltem volna is. De visszatartottak engem ettől a közelebb még meg nem mondható indokok. Dr. Plechl collega ur a felszólásra tökéletesen jogosítva volt, már azért is mivel megyei főorvos, és mint ilyen a megyében előforduló panaszokat — belátása szerint — jóvá teheti. De egy pestmezei orvos ezzel nem elégedett meg, és írt egy hosszú, unalmas levelet a „Torontálba“, melyben rettenetesen kikel ellentét, megfélemlítve az irót, hogy: „Quod licet Jovi, etc.“ Ezen véletlen esemény minden fogadást elfelejtet velem, és így — nolens volens — felelnem kell! Ugyanis a „pestmezei gyakorló orvos“ leveliről párbajra hívott ki azáltal, hogy Dr. Bartsch collega urat, de különösen engem a közönség előtt mintegy pellengére állított.**) Nyilatkozatainkat nemcsak neveltség és gunyos szavakkal illeti, hanem még „törvénytörpítéssel, magyar ócsárlással“ és kevésbe mult, hogy még hazarússal is nem vádolt.

E sorok írója azon kellemes helyzetben van, hogy a nagynevű, szép honfiai tulajdonokkal felruházott „gyakorló orvos“ személyesen ismeri. S így reményem, hogy a „gyakorló orvos“ nem vendi rossz néven, ha Dr. Bartsch collega ur nevében is válaszolai fogok neki, figyelmen kívül hagyván a levelében előforduló lényegtelen „incizifincizimeket.“

*) Azt a főorvos ur igen helyesen tette. Ha van a megyei orvos uraknak indokolt panaszuk, azt magyar nyelven is el lehet mondani a megyei közlönyben, a „Torontál“-ban. (Szerk.)

**) Az igazság kedvéért kijelentjük, hogy megnevezte senki sem volt. (Szerk.)

Mint e megyének lakosa, és mint községi hivatalnok, már reputációm védelmezése tekintetéből is egyrészt, továbbá hogy e lap t. olvasóinak alkalmat ne nyújtsak engem gyáván tartani, bátorodom a tek. szerkesztő ur becses engedelmevel megyszerte olvasott lapja hasábjain magamat tisztázni.

Először is azon kezdem: ha én mint magyar ember és mint orvos csak azért tartok német szaklapot, mert nekem az jobban tetszik; továbbá mivel sokak egybevágó ítélete szerint czelszerűbb és hasznosabb*) — ugy hiszem ez ellen kifogása senkinek sem lehet. (?) Megjegyzendő még, hogy ezen német orvosi szaklap a magyarországi orvosok legtöbbször elthonát találja (?) nem ám mivel henczegetni akarnának vele, hanem mivel ez legjobb organuma az orvosi testületnek. Ezen lap a magyar hazai érdekeket is szem előtt tartja, ép úgy mint hazai közlönyünk. Minden nevezetesebb tudományos mozgalmat leír és tárgyal. Nem jelenik meg jóformán egy szám sem, melyben magyar orvosok vagy tanárok ne közlenének cikkeket, részint tudományos kutatásaiik eredményéről, részint gyakorlati észleletekről, vagy a magyarországi orvosi testület mozgalmairól is. No most, ha ezen lap egyik-másik előfizetője az orvosi létezőket érintő dolgokat nyilvánosságra juttatja, ezáltal „magyarócsárlást“, legalább vélemnyem szerint, nem követ el.

Ha valaki a még a hazai politikai jellegű eseményeket is néha külföldi, nem is társországi sajtóban közli, ezáltal még nem dobott a magyarfalok elé „konczot.“ Vajmi sokszor történnék felszólalások hazai sajtóinkban, azokivül enquették tartalnak az egészségügyi tanácsosok által, s az országgyűlés annyi paragrafusokat alkot, hogy helye sincsen egy kis könyvtárban, mégis ott állunk a hol kezdődtek! Nagy tisztelője vagyok ő felsége a király kegyelmes urunk által szentesített törvényeknek. Mint magyar polgárt szent eskü és lelkiismeretem köti le azokhoz; és távol áll tőlem még a gondolat is, hogy olyat tegyek, a mi azokkal ellenkezik. Hisz törvényeink sem kívánni valót sem hagynak maguk után. Törvényeink az európai civilizált államok mintája szerint alkotvak, a modern szellemnek és kívánalmaknak tökéletesen megfelelnek.

De a dolog bibéje abban rejlik, hogy azok a hibásak, a kik ezen törvények végrehajtásával vannak megbízva; azok ferditik forgatják. Ez azon általános betegség, mely socialis viszonyainkat alapjában megingatja, azon rákfene, mely az ország testét marcangolja. Az ily dolgokat nyíltan be lehet vallani minden nyelven és minden lapban. Az ilyesminek titoktartása csak növelni képes a kórt. A törvény szelleme nemes és életerős alapokon nyugszik; de ha kiviteltre kerül a sor, senki sem követi az utat, melyet a törvény megszab.

Ime egy kis illustratio:

X. község pályázatát ír ki egy községi körorvosi állomásra. Folyamodnak oda orvosok és sebészek. A választás megejtetvén: egy sebész választatik meg! Az orvostudorokat szépecskén elutasítják, holott az 1876. évi XIV. törvényzikk 143. §-a világosan mondja, hogy „orvostudori oklévellel bíró pályázóknak előny biztosítottatik“; — és megválasztanak egy sebészt.

It van nyomban egy másik: Fentemlített törvényzikk 135. §. II-ik kikézésében az van mondva: „Ott, a hol gyógyszertár nem létezik, az orvosok kézigyógytár tartására a törvényhatóság első tisztviselője által feljogosíthatók; kötelesek azonban az e részbeni szabályokhoz alkalmazkodni.“ És mi történik? Jó egy oly rendelet, mely e törvényt csúfítja teszi, mely által az orvosok meg vannak fosztva a jogtól, melyet más leicus szabadon, minden szolgabírói engedély nélkül is élvez.

Hiszen még sok ilyen törvénytörpítő dolgokat tudnék elősorolni, melyek a szentesített törvények kijátszására vannak irányozva, ha a t. olvasók türelmével visszaelni óhajtának. Meg van ennek orvoslása a törvényekben, mint a hogy azt Dr. Plechl ur is előadta, — de a törvény csak írott malaszt, chimaera, mit elolvasásra sem méltának.

Ezek uram, „pestmezei gyakorló orvos“ uram, mindmennyi olyan dolgok, melyeket nyilvánosságra hozni minden érdeklődő és a hazai törvényeket tisztelő honpolgárnak kötelességeben áll. Az előteletet ostorozni, a habonát kiirtani, fényt deríteni a tudomány égő faklyájával ott, hol sötét tudatlanság honol; nemkülönben a megátalkodott törvénytörő egyéneket fölfedezni és szigorúan megbüntetni: ez legyen főtevérem vételem!

Ez volt német levelém kiindulási pontja, ez vezéreszmém, melyet a sajtó útján elérni akartam és akarok, — legyen az a sajtó német vagy tót sajtó. — Nem akartam német stilitikámmal henczegetni, és a magyarokat ócsárolni!

Higye el dühös magyarkám! a nyelv — bár a nemzetiséggel szoros összefüggésben van — csak arra való közvetlenül, hogy gondolatainkat, érzelmeinket egymással közöljük. Nézze csak lelkeim! Széles e Magyarország hány különféle sju lakosokból áll? A törvény tisztelthen tartja nyelvüket, és mint békés polgárok s jó hazafiak szépen megférünk egymással. Ezen megye, elég szép példa arra vonatkozólag! Tehát azért valakit elítélni, ha magyar ember léte németül mer

*) Ilyen egybevágó ítélet nehezen létezik a magyar orvosok közt. (Szerk.)

beszélni vagy írni, ez, engedje meg uram, — de onyhebb kifejezést nem találak — igen nagy abszurditás, hogy ne mondjam, korszerűtlen fecsegés, melyet minden józan magyar ember elítél.*)

Ezért t. uram, „pestmezei gyakorló orvos“ uram, helytelen volt megtámadása, hamis volt felfogása, szerencsétlen érvekkel támogatva vadmagyar-sújtásos-sallangós-zsinóros és paprikás módon ellenem írt philippikáját. A „Te le hofferbartschofon“ — nak van értelme; de az „Úresbácskaida“ a várt hatást nagyon is eltévesztette.

Soraimat azon öntudattal zárom be, miszerint tiszta lelkiismeretem sugallatát követtem akkor, midőn német lapban írtam; nem vezérelt magyariálási ambíció tettemre, miert is mindazon gyanakodó egyének nyilatkozatait, különösen a „pestmezei gyakorló orvos“ ur atyai utbaigazításait visszautasítom. Azon fiú tanácsot adom neki, hogy szeszélyessége által ne ragadtassa el magát, és az élet által megviselt és megrongált sajkájával az elnye-léssel fenyegető csalfa és hullámzó tengerre ne evezzen, mert könnyen hajótörést szenvedhet.**)

Dr. Hoffer Lipót.

HETI SZEMLE.

Itthon. Ha az ember az országgyűlési tudósításokat olvassa, egészen más természetű vitákkal találkozik, mint tavaly ilyenkor. Most a képviselőház azon feltételek megszabásával foglalkozik, mely alatt valaki magyar honpolgár lehet; akkor pedig mindenki a külpolitikával volt elfoglalva; most nagy aggodalom nélkül készülnek a képviselők Bosznianak közigazgatása és vámtérletbe olvasztására vonatkozó törvényjavaslatakra; — mert látja mindenki, hogy kezünkben van az elhatározás a tekintetben, hogy mi történjék a két tartományal, holott ez előtt egy évvel azt hirdette az ellenzék, hogy úgy körül fog a muszka, úgy megoszja alkotmányunkat és pénzügyeinket a megszállás, hogy saját sorsunknak sem leszünk urai. Most láthatja mindenki, hogy nemcsak alkotmányunknak nem lett semmi baja, de még pénzügyeink is kiveverték a megszállás költségeit; mert a pénzügyminiszter kétségtelen számokkal bizonyította be, hogy 1880-ban már kisebb lesz költségvetésünkben a hiány, mint 1877-ben, a mikor szintén igen erősen takarékoskodtunk; az adóemelés is megvoltak, sőt iskolákra, gazdasági és ipar célokra, valamint vasutakra kevesebbet is költöttünk, mint most; ezenkívül Bosznia megszállása sem volt, mégis 26 és fél millió volt a fedezetlen kiadásunk; jövő évre pedig csak 18 millióra van az számítva. Elmondhatjuk tehát, hogy a megszállás csak két év alatt rontotta meg költségvetésünket; most már kihevertük annak terheit. Legközelebb lesz alkalma a képviselőháznak alaposan megvitatni azt, hogy a két megszállott tartomány milyen viszonyban legyen velünk, és hogy mi a gyakorlati haszna és célja a megszállásnak. Arra kell nézni, hogy befolyásunkat megszilárdítsuk ott, hol katonáink vannak; ezt pedig legbiztosabban úgy lehet elérni, ha a vasutakat és a kereskedést kezünkre kerítjük. Erre törekszik a kormány is, midőn javasolja, hogy a megszállott két tartományt vegyük be a közös vámtérletbe, vagyis: hogy ne tartsuk fenn a vámvonalat közöttünk és közöttük, hogy cikkeinket vámozás nélkül vihesük be; mert míg ez által szabad tér nyílik kereskedelmünknek ezen tartományokban, más részről Német-, Olasz- és Franciaországgal is előnyösebb kereskedelmi és vámszerződést köthetünk, mivel ez által nagyobb területre szerethetnek bemenetelt cikkeiknek. Reméljük ezek után, hogy az ellenzék ezután méréselkebb lesz jóslataiban és ítéleteiben; tárgyilagossabban, minden túlzás nélkül fogja úgy a boszniai közigazgatásra, mint a vámra vonatkozó előterjesztést tárgyalni, valamint az ország pénzügyi helyzetét és hitelét megítélni.

Törökország és Európa. Ki ne emlékezne arra, hogy ez előtt két évvel milyen török-barátok voltunk. A török beszületkek többet gyűjtöttek és adakoztak némelyek, mint Bosnyákországban megseleült saját véreink. Akkor a törökök iránt érzelt szeretetükben sokan annyira mentek, hogy ellenségünknek nem annyira tekintették, a ki orvult és galádul leülte népünk viléz gyermekeit, hanem azt a kormányt, mely gondoskodni akart, hogy ilyen oda len lehetőleg kevés sükséget szenvedjenek. Törökország volt akkor az Isten, — azt imádták az emberek, s a kik nem imádták, azokat úgy szerették volna megégetni, mint a rómaiak hajdan a keresztényeket. Ha rajtok áll, hazánk menten védő és dac szövetségbe lép Törökországgal; kikárpárja helyette a gesztenyét a paraszól s megégeti érte a maga ujját. S mi lett volna érte a köszönet? Látjuk ma. Törökországban mostanában nem a törökök, hanem a muszlik az urak. A trónon ugyan a szultán ül, de ez úgy tánczol, a mint a czár fityul. Lesznek oly elkeseredett barátjai Törökországnak, kik erre azt mondják, hogy kénytelen volt a czár karjaiba vetni magát, mivel őt Európa nagy szorongatásai idején cserben hagyta. A józan ész be fogja látni, hogy Európa háboru esetén két hazaróló fél közül a legyőzött érdekében soha nem tett annyit, mint Törökország érdekében. Hiszen láttuk, a mi életünkben

*) Cum grano salis! (Szerk.)

**) Adtuk e levelet a dologhoz nem tartozók kibagyásával; adtuk azon reményben, hogy az eddigi jó egyetértés nem fog megzavarítani a megyei orvosi karban. Az utolsó szó természetesen a megyei főorvos urat illeti. (Szerk.)

történet
győzte
Talan
a szeg
viget
tenger
Francia
hogy a
inkább
szeg a
hanem
paholt
Velenc
1870-
Francia
győzte
kiváns
Korunk
is öreg
saság
rógye,
kormán
hazája
S megf
Francia
kellte
szébb t
kapta u
T.
Ö már
stefan
győző
mit Eur
ország
Rumeli
feltett
sádjít
pessle t
mondar
jörvele
vételek
Tette-e
magát
meg?
mikor
segi kü
eivelt,
porták
Vagy a
látja, a
azert O
a hurko
öntudat
teszi en
nem ha
Angolor
cziorsz
jara aka
allama
akarva
lenkező
a mint v
beszede
muszka,
oly kel
mindert
hamarab
világnak
által ad
noki, te
radt, m
mint e
vesszen
Ez a sz
gatarás
ezt, ne
orsz b
ség, re
jon. H
törekv
s az, h
igazolj
dekeint
nem kö
rörkora
kész Ar
Oroszo
eszköz

g uram, --
k -- igen
m, korsze-
an magyar

akorló or-
asa, hamis
kel timo-
s-zsinoros
opikáját. A
erteleme; de
ást nagyon

n be, mit-
tát követ-
tam; meg-
re, miért
nyilatkoz-
ró orvos"
om. Azon
zélyessége
elet által
az elnye-
tengerre
ést szen-
r Lipót.

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

gyűlési
rmeztől
kor. Most
zabásával
honpol-
külpo-ti-
godalom
osznának
asztására
nert látja
határozás
tét tartó-
azt hirt-
fog a
nkak és
aját sor-
tja min-
nak nem
k is ki-
a pénz-
bizonyítá
költse-
a mikor
az adó-
gazda-
akra ke-
ezenkívül
s 26 és
k; jövő
számítva
llás csak
ésünkét;
legköze-
alaposan
t tartó-
lünk, és
a meg-
olyasun-
vannak;
lért, ha
re kerit-
időn jár-
rtományt
is: hogy
és köz-
vibes-
ér nylik
ban, más
rszággal
zerződést
területre
Remél-
án mér-
t; tár-
fogja
a vámrá-
amint az
ét meg-

történt, mikor Poroszország 1866-ban le-
győzte Ausztriát: mit tett érte Európa? —
Talán azt mondja Poroszországnak: ne bántsd
a szegényt, ne vedd el tőle Holsteint, Sle-
zviget és Slezia egy darabját ne kerj tőle oly
tenger kárpótlást? Nem szólott semmit, csak
Franciaország avatkozott bele, de nem azért,
hogy Ausztriának megmentsen valamit, hanem
inkább, hogy elvegyen tőle, s noha Orosz-
ország nemcsak hogy meg nem verte Ausztriát,
hanem attól vizen és szárazon derekasan el-
páholhatta; azért csak át kellett engedni neki
Velenczét, mert így akarta Európa. Vagy az
1870-ki háboruban, mikor Poroszország és
Franciaország mérkőztek, s az utóbbi le-
győzte az első, tett-e valamit Európa a győző
kívánságainak s követeléseinek mérsekítésére?
Korunk egyik legnagyobb alakja, a már akkor
is öreg Thiers, a harmadik francia köztár-
saság megalapítója és első elnöke, könyö-
röge, esedezve járta végig Európa minden
kormányát, egy jó szót kérve szerencsétlen
hazája érdekében a kérelhelten győző ellen.
S megtagadtak tőle ezt az egy szót is. —
Franciaországnak kérelhelten teljesítene
kellett ellenfele feltételeit s a békét két leg-
szébb tartománya s ötezer millió vallság árán
kapta meg.

Törökország szerencsésebb volt ezeknél.
Ő már meg is kötötte Oroszországgal a san-
stefanói békét, de Európa nem tette, hogy a
győző oly sokat elvegyen a legyőzötől. A
mit Európában ő már odaadott neki (Bolgár-
országot), annak ketharmadát, a mai Kelet-
Ruméliát visszaadatták vele; Azsiában is leg-
feltehetőbb pontjait kicsikarták kezéből, a vált-
sádjait mérsekelték; a török-államot életké-
pesse tették. Ezt nem szokás elhamisításnak
mondani. De ha úgy történt volna is: szokta-e
jóravaló nemzet azért, hogy barátjai nem
védték meg, ellenségei karja közé vetni magát?
Tette-e ezt hazánk, akar mikor? Oda adta-e
magát a töröknek, mikor a német nem védte
meg? S vak eszköz lett-e a német kezében,
mikor a török biztatások dacára független-
ségi küzdelmeit az legyőzte? Vagy feladotta-e
elvéit, mikor muszka és osztrák együtt ti-
porták el s Európa őt igazán cserben hagyta?
Vagy a szegény lengyel, mely már száz éve
látja, hogy Európa nem segít rajta, megbékél-
e azért Oroszországgal, mely pedig torkán tartja
a hurkot? — Nem teszi, s nem teszi egyetlen
öntudatos nemzet sem. Hát a török miért
teszi ennek ellenkezőjét? Azért, mert barátaira
nem hallgat, csak ellenségére, a muszka.
Angolország, Ausztria-Magyarország és Fran-
ciaország tanácsaikkal a haladás azon pályá-
jára akarják terelni, melyen ma Európa minden
állama — még a zsarnoki Muszkaország is —
akarra nem akarva előre megy. A czár el-
lenkezőleg azt mondja: minden úgy van jól,
a mint van. A szultánnak természetesen ennek
beszéde jobban tetszik. Hogy is ne? Hiszen a
muszka, a törökvis, országok fejének is ép
oly kelletlen és nehéz, mint másoknak. S
mindent azért teszi Oroszország, hogy mentől
hamarabb s mentől igazoltabban mondhasa a
világnak: „Ime Törökország a berlini béke
által adott körben sem életképes; oly zsar-
noki, tudatlan, kegyetlen és műveletlen ma-
radt, mint volt; pénzügyei csak oly ziláltak,
mint előbb; nincs számára mentesség; hadd
vessen tehát; rá tessék a kezemet éni!” —
Ez a számítás lappang Oroszország mai ma-
gatarlása mögött, de Angolország bolávtán
ezt, nem akarja tűrni, hogy Törökország az
orosz biztatásokban bizva, tovább is a téllen-
ség, renyhesség s eltespedés pályáján marad-
jon. Hogy mi lesz vége Angolország ebbeli
törökvisének, nem tudjuk; csak egy bizonyos
s az, hogy ez események napnál fényesebben
igazolják a mi politikánkat, mely hazánk ér-
dekeinek a muszka ellen megvédelmezését
nem kötötte Törökország ügyéhez, azon Tö-
rökországhoz, mely pillanatnyi előnyökért
kész Angolország és Európa ellen ennek az
Oroszországnak kezében a saját vesztére
eszközé aljasulni. —n.

HIRHARANG.

* **A t. községséghez.** A Torontál-
megyébe kebelezett Ivánova telepítvé-
nyes község már több év óta kimond-
hatalanul sokat szenvedett árvizek által.
A szerencsétlen lakosok, nem bírván a
bőszült elemek ellenállani, vetéseik s
nyájak elvesztése után több ízben már
elszédtek, hogy mint napszamosok
másult keressék meg életmüket. De az-
tán, midőn a veszély megszűnik, megint
csak vissza-visszatérnek a maguk viskóiba,
családi tűzhelyeikhez. A napszámban ke-
resett pénz és gabona alig elegendő a
szegény nép mindennapi szükségleteinek
fedezésére. Arra már éppen nem jut,
hogy gyermekeiknek szellemi
táplálékot is nyújthassanak!
Pedig Ivanovon az 1000 lélekű álló
magyar, bolgár és német ajkú lakosság-
nak 130 tanköteles gyermeke
van, kik a szülők mostoha vi-
szonyai miatt jelenleg minden
oktatást nélkülöznek. A község,
a szegény kicsinyek számandó állapotán
segítendő, elhatározta, hogy az 1879/80.
tanév téli szakára egy szükség-iskolát
állít, a költségeket pedig, melyeket ez
igénybe veendő, a közkönyörület
filléreiből fedezendő. Ennek következté-
ben a pancsovai járási szolgabíróság

felhívásokat küldött szét a megyében,
melyekben a hazafiak és nemes ember-
barátok aldozatkészségéért esedezik. E
felhívást lapunk szerkesztő-
sége is ezennel magáévá teszi
s a maga részéről is könyörög a sze-
gény ivanovói gyermekek nevében. Nem
kétkedünk, hogy a nagyterjedelmű To-
rontálmegyében, hol annyi nemes birto-
kos és aldozatkész emberbarát lakik,
rövid idő múlva összegyűjthető lesz
annyi szeretetadomány, hogy abból a
tanítói fizetés, az iskolai fűtőanyag be-
szerzése, tankönyvek, stb. fedeztethe-
senek. Szerkesztőségünk szívesen vállal
el e célra bármely csekély adományt
is, és azt nyilvánosan fogja nyugtatni.
Részünkről 10 forintra nyitjuk
meg a gyűjtést.

* **Örömmel tudatjuk t. olvasóinkkal,**
hogy tek. Létmányi Nándor, gymnasiumi
tanárjelölt úr, mátol kezdve, mint ideigle-
nes főmunkatárs a „Torontál” szerkesztő-
ségébe lépett. Az új főmunkatársban régi
ismerőssel találkoznak olvasóink. Létmányi úr
már több év óta irodalmi téren is kiválóbb
érdeklődést tanúsít a megyei magyar köz-
sággal, s eddigelé szíves készséggel osz-
tott velünk a lapszerkesztés fáradaimában.
Ajánljuk őt t. olvasóink jóakaró, rokonszenves
figyelmébe!

* **„Torontál” szerkesztősége.**

* **Fényes menyegző.** Hétfőn azaz f. hó
10-én a helybeli evang. egyházban fényes
esküvő volt. Gölner Lajos m. kir. pénzügyi
fogalmazó vezette oltárhoz Mazúr Jolán kis-
asszonyt, Mazúr Sándor m. kir. adófelügyelő
bajos, szelleműs leányát. Nászajánok voltak:
Kellner József helybeli gyógyszerész és Srányi
Mihály földirtokos Écskaról. Koszorúleányok:
Mazúr Sari, Pochut Özsi, Vezekényi Mariska
és Becker Erzsébet. Vőlelek: Vésey István,
Dr. Heidegger Lajos, Szabó Sándor és Matiegka
Vilmos. — Pontban 5 órakor hosszú, több-
nyire magán díszfogatokból álló kocsi-
rohogott az evang. egyház felé, mely ekkor már
mindkét nemű díszes közönséggel zsúfolásig
meg volt töltve. A menyasszony hosszú uszályú,
csipkékkel gazdagon díszített fehér selyem ru-
hát viselt, és csinos jelensége által a nézők-
ben bámulatot keltett; a koszorúleányok sze-
melyes szépségét nagyban emelte izléses, vá-
logatott és a díszítést illetőleg egymással ver-
senyző ruhájuk, és az ez alkalmából csinosan
virágokkal díszített oltár körül csoportosulva
valóban impozáns látványt nyújtottak. Jeszenszky
evang. lelkész úr az esküvői szertartást fény-
yes, magyar beszédben végezte, melynek
befejeztével a kocsimenet a megyézház, Arpád,
szent templom és Hunyady utcákon végig ha-
ladva, a boldog házaspárt és kíséretét az örö-
mapai házba szállította vissza. — Este az örö-
mapai mindig vendégszerető háza díszes közö-
séget vonzott falai közé; a kedélyesen lefolyt
vacsora közben több pohárfelkötés történt
Mazúr Sándor gyermekeire, az új ha-
zaspárra ürité poharát, Pochut István kir. al-
járásbíró felköszöntésében előrebocsájtván, hogy
háromszor iszik a magyar, ő is háromszor
ürité poharát és pedig a fiatal házaspárra, az
örömapára és a menyegző ténylegére vagyis
a násznapokra, koszorúleányok és vőlelekre;
Vésey István búcsút vett a vőlegénytől, mint
a ki a nőten kort elhagyva a házasságba lép
át, és végül az új házaspár boldogsága
és egészségére ürité poharát. — A vacsora
végével az öregek a mellékszobákba von-
ultak vissza, és a fiatal nemzedék a nap
örömeitől fellelkesülve és a cigány vonójától
felvillanyozva táncra kelt, melynek első
reggeli órákban lett vége. Mi is szí-
vünkben kívánunk az ifjú házaspárnak sok
szerencse és boldogságot, és lelkünkben óhaj-
tjuk, hogy az ég áldja meg ezen szép frigyét!

* **Hymen.** Dr. Stassik Ferenc városunk
egyik fiatal, jeles ügyvédje és Torontálmegye
tisz. főügyésze, ki Rousseau „Contrat social”-ját
franciából fordította, mely fordításról a lapok
kedvezőleg nyilatkoztak, ki a jogi és köz-
igazgatási szaklapokban értekezéseket írt, me-
lyek közül a „Bevételekértés tana” című ön-
állóan is megjelent, ki több fővárosi és vidéki
lapnak s ezek közül lapunknak is rendszer-
tevékeny munkatársa és lapunknak hosszabb
időn át szerkesztője is volt, — a napokban
jegyezte el Kramolin Luiza kisasszonyt, Temes-
vár hölgykoszorujának egyik gyönyörű és Kra-
molin Antal temesvári tekintélyes kereskedőnek
kedves, szelleműs leányát. Szívünkben kívá-
nunk áldást e szép frigyre!

* **Baleset.** Kovách Ágoston megyei
közigazgatási bizottsági tag és városunk egyik
köztisztviselő és szeretetlen álló ügyvédjét
súlyos baleset érte. Hivatalos teendőiben
Módosra utazván, a mint a Szarcsa és Módos
között levő ugynevezett nagy puztára ért, a
kocsis a töltésről hirtelen lefordulni akart,
miközben a kocsi felfordult és őt kilökte, mely
lökés és testének sulya alatt jobb lábának
alszárban csonttörést szenvedett. A távirati
hir barátai és ismerősei körében méltó
rémületet keltett; örömmel halljuk azonban,
hogy a csonttörés bár hosszabb orvosi ápolást
igényel, de komolyabb következményeket nem
fog maga után vonni.

* **Sakkgyűlés.** Vasárnap f. é. nov. 23-án
a helybeli sakkgyűlés helyiségében kidülő sakk-
torna fog tartani, melyen kizárólag egyleti
tagok vehetnek részt. Az első díj 2 darab
cs. kir. arany, a többi díjak a torna alkalmá-
val fognak megállapítani; felhívjuk erre a
sakkgyűlés tagjainak figyelmét!

* **A Bega-gőzhajózási társaság**
jelentése szerint a hajóközlekedés Temesvár-
Beckerek köz f. hó 4-én kedden megkez-
dődött. Temesvárról indul Beckerekre f. hóban
minden páralan napon, Beckerekről vissza
Temesvárra pedig páros napokon reggeli 6
órákor. Igen természetes, hogy a közlekedés
tartama a vízállástól tétetik függővé, s hogy
a víz netáni apadása a forgalmat csakhamar
beszűntethetné.

* **Sport.** Ittebei Kiss Ellemér úr, a
szty-györgyi uradalom vadászkerjében, a
csinárosi erdőben, és ittebei rétben, — az
altala f. hó 3, 4, 5. és 6-án rendezett vadá-
szatokon, egy 8—10 tagból álló vadászár-
saságnak igen kellemes mulatságot szerzett. A
hazi úr vendégszerete, a társaság jó kedélye
és a vadak száma és változatossága, folytonosan
oly vig hangulatban tartották a társaságot,
hogy észre se vettük az első két napon a
permetező esőnek nyakunkba való hullását.
Elejtetett mindössze két ózba, 27 róka, 128
nyúl, 11 facsány, 14 erdei szalonka és 4 fogoly;
az ózek közül az egyik és a facsányok közül
2 megvetéssel nézett vissza a lövére, mintha
sugni akartak volna az illetőknek valamit, —
vagy mintha írni akartak volna őket, hogy
jóvőre a nőnem iránt udvariasabb legyenek!
Igen kedélyes volt egy a pusztán töltött éjjel
is, a midőn a vadászársaság bundákban szalma
rakáson, de fűtött szobában aludta át az
éjjelt, hogy másnap szent korábban foghasson
a vadászathoz. — Szt.-Hubert e vadászár-
sasággal és az erdményvel meg lehetett
elégedve! Egy vadász.

* **Tisztelt olvasóinkat** különösen
figyelmeltetjük a mai számunkban megjelent
Lechner József budapesti óra művész hírde-
tésére. Nevezett czég 1808 óta áll fenn,
becsület és pontos kiszolgálásáról ismeretes.

* **Jóteknő ajándék!** Csak nem rég
volt alkalmunk több fővárosi s megyebeli heti
köznyelben, Lichtfuss Nándor pécségiházmegye
áldozár és szántói segédlelkész (Toimamegye-
ben) nevével találkozni, már is nemes szívének
ismét egy szép vonását kell följegyeznünk.
Lichtfuss Nándor úr, ki több éven át hosszú
utazást tett az ausztria-magyar birodalomban,
ugyszintén a külföldön is: alsó, középső, felső
Olaszországban, Franciaországban, Németor-
szágban, Svájcban, Tirolban, Bajorországban,
ez idén is augusztus és szeptember hónapokban
utazáson volt, és megtekintette több között
az árvíz által szerencsétlen magyar hazafiakat,
s több vármegyében, városban, u. m. Bécsben,
Budapestben, Szegeden, Aradon, Temesvárott,
Mehádián látogatást tett. Szeptember hónapban
hazatérve, Szegedre s Torontálmegyébe eljött
közénk, hogy személyesen meggyőződjék ama
város iszonyú szerencsétlenségéről, mely neki
mintegy második otthona, s melynek mielőbbi
emlékedését oly annyira szívén viseli. —
Személyesen kereste föl a kunyhók nyomorgó
lakóit, kiknek szerencsétlenségét megindulva,
lárczáját megnyitotta s mintegy 150 forint
osztott ki közöttük, hogy magukat legszüksége-
sebbekkel elláthassák, vagy legalább is, hogy
nyomorúságokat enyhítsék. Jól esett hallanunk,
hogy a jóteknő fiatal áldozár október hóban
pappá felszentelésének évfordulóján egy évi
kaplán fizetését 300 forint osztott ki a szegények
és szerencsétlenek közt és egyéb jóteknő-
célokra; ezenkívül első szent miséje évfor-
dulónapján egyházi és iskolai célokra a 100-
éves unneplé emlékére Torontálmegyében
100 forint ajándékozott mint Torontálmegyének
szülőltje. Kívánjuk, hogy az Ur Isten még
soká, de soká engedje pappá szentelésének
évfordulójáéként unnepelemnie s a jóteknő-
célveteit szíve nemes sugallatai szerint
gyakorolhatnia. Sok ily nemesszívű jölelkű,
buzgó papot édes hazánknak!

* **A délmagyarországi földrendésről**
annak idején rémséges hírek keringtek. A
kormány tehát, hogy meggyőződést szerezzen
a dolgok állapotáról, dr. Hantken Miksát
küldte le, a ki már be is adta jelentését.
Jeles geologusunk különösen a Babagyí sziget
vizsgálta meg, s bár igaz, hogy a talajban
5—13 ceter széles

7. Persics Milos periaszi lakos hason ügye. — Elutasították a gazdasági bírtok nagysága miatt.
 8. Djurkin György botosi lakos hason ügye. — Elutasították a gazdasági bírtok nagysága miatt.
 9. Zokits Zsiván botosi lakos hason ügye. — Elutasították, mivel a családban még egy munkaképes nőszemély létezik.
 10. Strak Tamás homoljezi lakos hason ügye. — Elutasították a gazdasági bírtok nagysága miatt.
 11. Jovanovits Milán ujfalvi lakos hason ügye. — Elutasították a gazdasági bírtok hiánya miatt.

12. Buzár Lyubomir ivándai lakos hason ügye. — Elutasították a gazdasági bírtok nagysága miatt.
 13. Czarrán István uzdini lakos katona elbocsajási ügye. — Elutasították, mivel apja munka- és keresetképes.
 14. Muika Toma staresovni lakos hason ügye. — Elutasították, mivel apja munka- és keresetképes.
 15. Sibul Vaszilje nagy-kikindai lakos nősülési ügye. — Elutasították, mivel életkora 18-ik évét még be nem töltötte.
 16. Stoitjev Tácsa szerb-czernyai lakos katona elbocsajási ügye. — Elutasították, mivel apja munka- és keresetképes.

17. Sosgyán Demeter uzdini lakos hason ügye. — Elutasították, mivel apja munka- és keresetképes.
 18. Olján Mátyas botosi lakos nősülési ügye. — Elutasították a gazdasági bírtok nagysága miatt.
 19. Radoszavács Szosza járkováci lakos katona elbocsajási ügye. — Elutasították, mivel apja munka- és keresetképes.

Szerkesztői nyiltposta.

H. L. urnak H. . . n. — Kéziratának visszaküldése iránt kifejezett óhaját nem teljesíthetjük. A szerkesztőség elvből senkinek sem küldi vissza kéziratát. A ki nem közölhető kéziratát visszavenni kívánja, feheti azt a beküldéstől számított 8 nap alatt személyesen, vagy írásilag meghatalmazott embere által.
 B. K. — Köszönjük. Illetékes helyen jó néven vették.
 R. S. — A jövő hó közepénél előbb lehetetlen hazulról csak pár napra is kimozdulni. Türelmet kérek.

H I R D E T É S E K.

9510. sz. k. i. ex 1879. (175—33)

Árlejtési hirdetmény.

Mellyel alólírott által ezennel közzé tételük, miszerint a városi képviselő testület határozata értelmében a róm. kath. egyház templomtornyán felállítandó toronyóra beszerzése czéljából 1879. évi november 16-án delután 4 órakor a városbírói épület nagy termében nyilvános árlejtés fog megtartatni.

Mire a vállalkozni szándékozók a 10%-os bánatpénzzel ezennel meghívattak.

Az árlejtési feltételek a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt az árverés napjáig mindenkor megtekinthetők.

Bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok is elfogadtatnak. Kelt Nagy-Becskerek város polgármesteri hivatalánál 1879. évi október 25-én.

Kulifay Lajos,
polgármester.

8958. sz. 1879. (178—31)

Árverési hirdetmény.

A n.-becskereki e. f. kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tételük, hogy Issekutz Antal nagy-kikindai lakos végrehajthatónak, Selusvacszy Macza és Mara, valamint Popov Dina, Mita, Gyoka, Trifon és kk. Popov Fülöp által képvis. néhai Popov Szima és neje szül. Sztójadinov Persza hagyatékára végrehajtást szenvedők elleni 716 frtnyi tőke követelése 200 frtnyi kötbér és jár. iránti végrehajtási ügyében Selusvacszy Macza és Mara házában lefoglalt két, 25 frtra becsült barna ló, egy 10 frtra becsült régi kocsi, valamint a hagyaték házában lefoglalt két 30 frtra becsült fakó ló, egy 15 frtra becsült barna ló, egy 10 frtra becsült régi kocsi és egy 6 frtra becsült hibás vaskézből álló ingóságok, az ingatlanokra kitérő árverés első határidejében, az ingatlanok előtt, becsáron alól is, azonnali készpénzbeni fizetés iránt, továbbá a szerb-íttehei 375. sz. tjkönyvben A. I. (707-708.) r.-. és 361. sz. a. foglalt ház, tartozékai 504. □-ölnyi épülethely, udvar és kertnek 150 frtra becsült felől, — az ugyanott (1385-1386.) 1844., 2302., 2756., 3344., 3799., 4251. és 4572. r.-sz. a. foglalt negyed urb. teleknek 1135 frtra becsült felől, — az ugyanott 4867/298. r.-sz. alatt foglalt 286 □-ölnyi pótkertnek 12 ft. 50 krra becsült felől, és az ugyanott 5325/201. r.-sz. a. foglalt 200 □-ölnyi kenderföldnek 12 ft. 50 krra becsült felől álló ingatlanok az 1879. évi december 16-ik napján, délelőtti 10 órakor mint első, és 1880. évi január 16-ik napján, délelőtti 10 órakor, mint második határidőben az ingóságokra nézve a helyszínen, az ingatlanokra nézve Szerb-íttebe községében megartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fognak, u. m.:

1-szor. Kiküldési ár a fennebb kitett becsárak, melyeken alul az első árveréskor az árverésre kitérő bírtokok nem, a második árveréskor azonban azokon alul is fognak eladatni.

2-szor. Árverezni kívánók végrehajtható kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10%, vagyis 15 frtot illetőleg 113 frt 50 krt, 1 ft. 25 krt. és ismét 1 ft. 25 krt készpénzben, óvadékképes papírban vagy takarékpénztári könyvekben, melyek a megajánlott, vételár első részletének lefizetésekor kiváltandók és a kiküldött kezéhez leteendők.

3-szor. Vevő köteles a vételárt két egyenlő részletben, és pedig: az első részletet az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a második részletet ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 8% kamatokkal együtt ezen kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál előre kieszközölt utalvány alapján a nagy-becskereki m. kir. adó- mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

4-szer. Vevő köteles az épületeket a bírtokba lépés napjával tűzkár ellen biztosítani.

5-szor. Az árverés után azonnal vevő a megvett ingatlan bírtokába lép. ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6-szor. A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7-szer. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, a megvett ingatlan az érdekeltektől bármelyikének kérelmére, a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsáttatni és csupán egy határidőnek kitézése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

Felhívattak azok, kik az árverésre kitérő javak iránt tulajdoni vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy e részbeni kereseteiket e hirdetménynek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számított 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tsvzék telekkönyvi osztályánál nyújtsák be, különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Végül felszólíttatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen királyi törvényszék székhelyén, vagy annak közelében laknak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetők végett helyben megbízottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be ellenkező esetben Manojlovits Miklós nagy-becskereki ügyvéd, mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Kelt a n.-becskereki e. f. kir. tsvzék telekkönyvi osztályánál, 1879. évi október 8-án tartott ülésében.

8552. sz. 1879. (177—32)

Pályázat.

Leopoldova községében a község jegyzői állomás midőn leköszönés folytán megürült, annak választás utján

Felölös szerkesztő: Dr. Szentkláray Jenő.

Idégl. főmunkatárs: Létmányi Nándor.

Nyomatott kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken.

leendő betöltésére a választási határnap f. évi december 3-ik napján d. e. 10 óráig ezennel kitérülük.

Ezen állomással egybekötött fizetése a jegyzőnek 400 frt. készpénz, 6-ól kemény tűzifa, szabad lakás és a képviselő által megállapított munkadíj a magán írásbeli dolgozatokért.

Mindazok tehát, kik ezen jegyzői állomásra pályázni óhajtanak, az 1871-ik évi XVIII. t. cz. 74. §-ába körülírt kellekeken kívül, a hivatalos magyar és szerb nyelvet ugy írásban mint olvasásban kell hogy bírják; az ekként ellátott kellekekkel bírtok tehát felszerelt kérvényeiket, a választást megelőző napig alólírott szolgabírónál benyújtani el ne mulasszák.

Antalfalva 1879. november 4-én.

Stojánovics Vazul,
szolgabíró.

2480. sz. k. i. 1879. Pályázat. (174—33)

Nyerő-Dugoszellő községében üresedésbe jött 60 frt évi fizetéssel egybekötött községi szülész női állomás választás utján folyó évi november 24-én d. e. 10 órakor N.-Dugoszellő községében fog betöltetni.

Felhívattak ennélfogva mind azon szülész nők, kik ezen állomásra pályázni szándékoznak, miszerint kellően felszerelt folyamodványaik, a választást megelőző napig a nagy-szt.-miklósi szolgabíróságnál benyújtsák.

N.-Szt.-Miklóson. 1879. október hó 22-én.

Buócz János,
szolgabíró.

482. sz. k. 1879. Pályázat. (179—31)

A megye tekint. bizottságának 1876. évi nov. 20-án 426. sz. a. kelt határozatával Román-Écska, Német-Écska, Lukácsfalva és Zsigmondfalva község — Román-Écska székhellyel — egy orvosi körbe osztattott.

Az 1876. évi XIV. t. cz. 43. és 143. §-hoz képest ezen körorvosi állomás választás utján betöltése f. évi november 30-án d. e. 9 órakor a körorvos székhelyén azaz: Rom.-Écska községében fog eszközöltetni; az egyes látogatásért a képviselő testület határozatával megállapított díjakon kívül a fennsített bizottsági határozattal az évi rendes fizetés 500 frtot tesz.

Felhívattak ennélfogva a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt folyamodványaik, a választást megelőző napig, alólírottál nyújtsák be.

Kelt Nagy-Becskereken, 1879. évi november 9-én.

Bakalovich Ágost,
szolgabíró.

482. sz. k. 1879. Pályázat. (180—31)

A megye tekint. bizottságának 1876. évi nov. 20-án 426. sz. a. kelt határozatával, Klek, Lázárföld, Jankahid és M.-Szt.-Mihály község — kleki székhellyel — egy orvosi körbe osztattott.

Az 1876. évi XIV. t. cz. 43. és 143. §-hoz képest ezen orvosi állomás választás utján betöltése f. é. december 3-án d. e. 9 órakor a körorvos székhelyén, azaz: a kleki községében fog eszközöltetni; az egyes látogatásért a képviselő testület határozatával megállapított díjakon kívül a fennsített bizottsági határozattal az évi rendes fizetés 500 frtot tesz.

Felhívattak ennélfogva a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt folyamodványaik, a választást megelőző napig, alólírottál nyújtsák be.

Kelt Nagy-Becskereken, 1879. évi november 9-én.

Bakalovich Ágost,
szolgabíró.

482. sz. k. 1879. Pályázat. (181—31)

Az 1876. évi XIV. t. cz. 51., 146. és 147. §-ai, valamint a megye tekint. bizottságának ugyanaz évi november 20-án kelt 426. számú határozatához képest, a nagy-becskereki kerületben még be nem töltött szülész női állomásokra ezennel a pályázat kibírdeltetik és pedig:

Sz. b.-Ellemér községében évi fizetés 90 ft., választás f. é. december 6-án, d. e. 9 órakor a községében; Tót-Aradacz községében évi fizetés 120 ft., választás f. é. december 6-án, d. u. 2 órakor a községében; Rom.-Écska és Lukácsfalva községében évi fizetés 90 ft., választás f. é. december 8-án, d. e. 9 órakor a román-écskai községében; Lázárföld, Zsigmondfalva és Klek községében évi fizetés 90 ft., választás f. é. december 10-én, d. e. 9 órakor, a lázárföldi községében; Katalinfalva községében évi fizetés 90 ft., választás f. é. december 10-én, d. u. 2 órakor a községében; Jankahid és M.-Szt.-Mihály községében évi fizetés 60 ft., választás f. é. december 13-án, d. e. 9 órakor a jankahidi községében; Kis-Torák községében évi fizetés 60 ft., választás f. é. december 15-én, d. e. 9 órakor a községében; Nagy-Torák községében évi fizetés 60 ft., választás f. é. december 15-én, d. u. 2 órakor a községében; Bótos községében évi fizetés 90 ft., választás f. é. december 17-én, d. e. 9 órakor a községében; Orlovát községében évi fizetés 90 ft., választás f. é. december 17-én, d. u. 2 órakor a községében.

A pályázni óhajtok felhívattak, miszerint kellően felszerelt folyamodványaik a választást megelőző napig alólírottál nyújtsák be.

Kelt Nagy-Becskereken, 1879. évi november 9-én.

Bakalovich Ágost,
szolgabíró.

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy

ügyvédi irodám

f. évi november 10-től

a Hunyadi utca (ezelőtt fűtöczta) Popovics Péczy-féle házban van.

(183—14)

Bozganu Flóris,
ügyvéd.

Egy Ispán,

(176—32)

34 éves, nős, magyar, német és szerb nyelvet bírja, gazdasági irodai munkálatokban is jártas, alkalmazást keres, szives ajánlatok e lap kiadó hivatalához czimzendők.

Dr. HANDLER MÓR,

orvos és sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker biztosítása mellett mindennemű

titkos betegségeket

1) az önfertőzésnek minden következményeit, u. m.: az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolást, különösen a

tehetlenséget

(elgyengült férfierőt),

2) huyesőfolyásokat (még idülteket is), a nemzórészek bujakóros fekélyeit és másodrendű bujakórt minden alakjában és elcsúfításában;

3) huyesősükhüskéket;

4) friss idült nyákfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehérhuyást, és az onnan eredő

magtalanságot;

5) bőrkütségeket;

6) a huyhólyag betegségeit és mindennemű vizeleti nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó- és városház-utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) I-ső em., bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszernek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-giliszta)

6 óra alatt kibajlatik. (14—48.41)

Legelőbb áron, 10 forinttól kezdve feljebb!

Lechner József

BUDAPESTEN,

IV. kerület, váci-utca 7. sz.

Alapított 1808!

ajánlja

nagy választékú és dűsan felszerelt

óra-raktárát.

Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett és mindennemű beküldött órák javítása jótállás mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek. (182—5.1)

Órák, karácsonyi és újévi ajándéku igen alkalmasak!

Legnagyobb választék!

Legelőbb minőség!